

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia .....

Małopolski Konkurs Geograficzny
dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego
w roku szkolnym 2021/2022

Etap szkolny

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 60

Suma uzyskanych punktów: .....

Metryczka (wypełnia komisja konkursowa):

imię i nazwisko ucznia:

szkoła:

Droga Uczennico! Drogi Uczniu!

1. Arkusz konkursu zawiera 10 zadań i brudnopis (**który nie będzie oceniany**).
2. Na rozwiązanie arkusza masz **100 minut**.
3. Sprawdź, czy zestaw pytań, który otrzymałaś/otrzymałeś, składa się z 12 stron.
4. **Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem - dotyczy to również metryczki.**
5. Podczas rozwiązywania arkusza obowiązuje **bezwzględny zakaz używania telefonów komórkowych, tabletów, komputerów oraz innych urządzeń elektronicznych i telekomunikacyjnych.**
6. Możesz korzystać z linijki oraz tradycyjnego, prostego kalkulatora.
7. W zadaniach zamkniętych prawidłowe **odpowiedzi zaznaczaj w odpowiednich miejscach symbolem x.** W większości zadań należy wybrać **jedną** odpowiedź (chyba, że w poleceniu wyraźnie napisano inaczej).
8. Do zaznaczania odpowiedzi używaj długopisu. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie będą oceniane.
9. Jeśli się pomylisz **błędna odpowiedź zakreśl kółeczkiem ⊗, a następnie zaznacz prawidłową odpowiedź x.**
10. Pamiętaj, aby nie używać korektora. Jeśli musisz poprawić błędnie wpisane słowo lub numer przekreśl je oraz wpisz właściwe.
11. Brak wyboru odpowiedzi lub zaznaczenie większej liczby odpowiedzi niż wskazano w poleceniu będzie traktowane jako błędna odpowiedź, co będzie skutkowało przyznaniem 0 pkt. za określone zadanie.
12. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
13. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.
14. **Wyłącz i schowaj telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.**

POWODZENIA!

W zadaniach wykorzystano ikonografię Wydawnictwa Nowa Era Sp. z o.o.

Zadanie 1. 0-1 pkt.

Ognisty Pierścień Pacyfiku to:

- A. strefa intensywnych burz tworzących krąg wokół Pacyfiku
- B. strefa styku płyty pacyficznej z płytą afrykańską
- C. strefy styku różnych płyt litosfery z płytą pacyficzną
- D. strefa huraganów, tornad oraz silnych burz z błyskawicami wokół Pacyfiku

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 2. 0-2 pkt.

Epicentrum jest miejscem, z którego rozchodzą się fale sejsmiczne, znajdującym się:

Uwaga. Należy wybrać dwie odpowiedzi.

- A. we wnętrzu Ziemi, bezpośrednio pod hipocentrum
- B. na powierzchni skorupy ziemskiej, bezpośrednio nad hipocentrum
- C. na powierzchni skorupy ziemskiej, bezpośrednio nad hipocentrum, zarówno na kontynentach jak i na obszarach oceanicznych
- D. we wnętrzu Ziemi, ale wyłącznie na kontynentach

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 3. 0-2 pkt.

Powierzchnia Oceanu Indyjskiego jest:

Uwaga. Należy wybrać dwie odpowiedzi.

- A. większa od łącznej powierzchni Oceanu Południowego i Oceanu Arktycznego
- B. łącznie z powierzchnią Oceanu Południowego i Oceanu Arktycznego – większa od powierzchni Oceanu Spokojnego
- C. łącznie z powierzchnią Oceanu Południowego i Oceanu Arktycznego – mniejsza od powierzchni Oceanu Spokojnego
- D. większa od powierzchni Oceanu Atlantyckiego

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 4. 0-1 pkt.

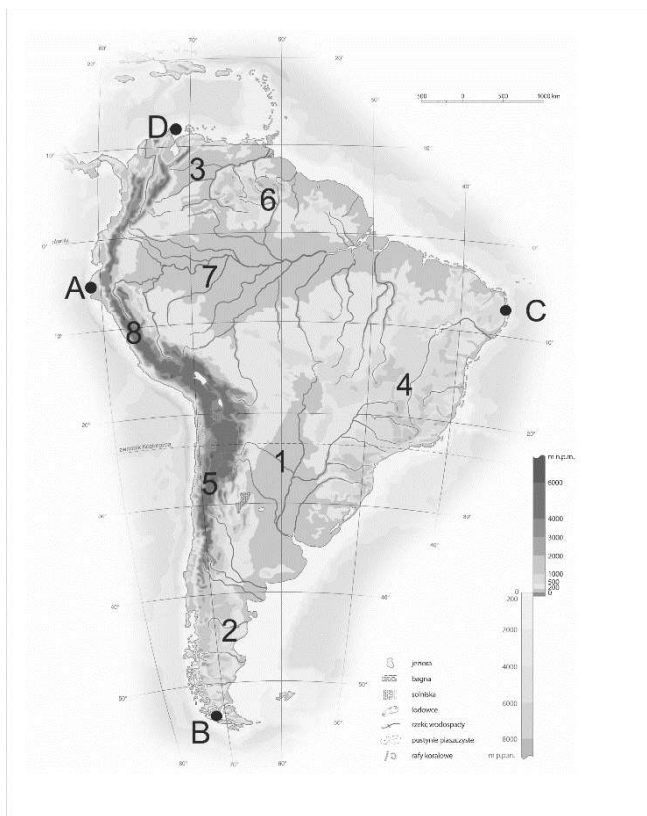
Amerykę Północną i Amerykę Południową dzieli:

- A. Cieśnina Panamska
- B. Rów Panamski
- C. Kanał Panamski
- D. Przesmyk Panamski

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 5.

Na mapie literami A-D oznaczono skrajne punkty kontynentu Ameryki Południowej, a cyframi 1-8 krainy geograficzne. Rozwiąż zadania:

Zadanie 5a. 0-8 pkt.

Wpisz do pierwszej kolumny tabeli numery krain geograficznych zgodnie z ich numeracją na mapie.

Nr na mapie	Nazwa krainy geograficznej
	Kordyliera Nadbrzeżna
	Nizina Amazonki
	Wyżyna Patagońska
	Kordyliera Zachodnia
	Nizina La Platy
	Nizina Orinoko
	Wyżyna Brazylijska
	Wyżyna Gujańska

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 5b. 0-6 pkt.

Na podstawie danych w tabeli (skrajne punkty kontynentu Ameryki Południowej) oblicz rozciągłość południkową i równoleżnikową kontynentu Ameryki Południowej. **Obliczenia zapisz w ramce.** Następnie uzupełnij pierwszą kolumnę tabeli wpisując w nią numery miejsc leżących w skrajnych punktach tego kontynentu, zgodnie z ich numerami na mapie.

Uwaga: odpowiedź bez prawidłowych obliczeń nie będzie uznana, nawet jeśli będzie poprawna.

Obliczenia rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Ameryki Południowej	
Rozciągłość południkowa:	<input type="text"/>
Rozciągłość równoleżnikowa:	<input type="text"/>

Rozciągłość południkowa Ameryki Południowej:

Rozciągłość równoleżnikowa Ameryki Południowej:

Skrajne punkty kontynentu Ameryki Południowej

Oznaczenie na mapie	Współrzędne geograficzne skrajnych punktów kontynentu Ameryki Południowej	Nazwa miejsca
	53°54'S 71°18'W	Przylądek Froward
	7°09'S 34°47'W	Przylądek Branco
	12°25'N 71°40'W	Przylądek Gallinas
	4°45'S 81°21'W	Przylądek Pariñas

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 6. 0-1 pkt.

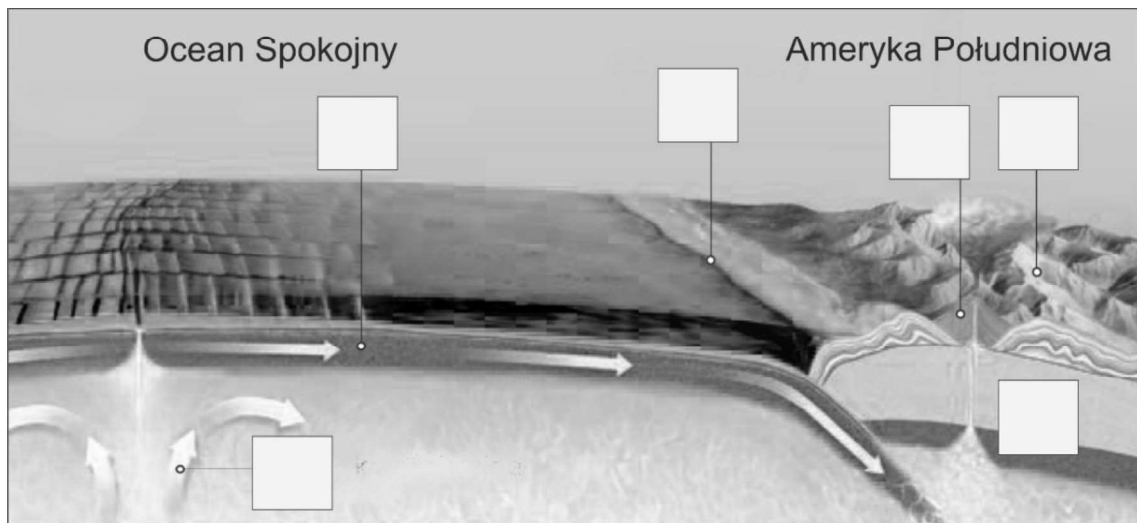
Masyw Vinsona położony w Górach Ellswortha jest najwyższym wzniesieniem:

- A. Grenlandii
- B. Argentyny
- C. Antarktydy
- D. Alaski

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 7.

Rysunek przedstawia przyczyny i skutki ruchu płyt litosfery przy zachodnich wybrzeżach Ameryki Południowej. Na jego podstawie, wykonaj zadania 7a i 7b.

Zadanie 7a. 0-6 pkt.

Wpisz w każdą z kratek na rysunku numer właściwego elementu wybierając poprawnie z poniższych:

1. Czynne wulkany np. Llullaillaco, Osorno, Ojos del Salado, Cotopaxi.
2. Czynne wulkany np. Lassen, Parícutin, Mt St. Helens, Popocatepetl.
3. Płyta kokosowa
4. Płyta Nazca
5. Płyta północnoamerykańska
6. Rowy oceaniczne: Peruwiański, Chilijski
7. Andy
8. Kordyliery
9. Prądy konwekcyjne magmy
10. Płyta kontynentalna
11. Rowy oceaniczne: Środkowoamerykański, Kajmański

Uwaga: do jednej kratki możesz wpisać tylko jeden numer. Numery nie mogą się powtarzać. W przeciwnym razie otrzymasz 0 pkt.

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 7b. 0-3 pkt.

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz znakiem **X** ocenę P (prawda) jeśli uważasz, że zdanie jest prawdziwe, lub ocenę F (fałsz) jeśli uważasz, że zdanie jest fałszywe.

Zdanie		Ocena	
1	Appalachy znajdują się w strefie fałdowań kaledońskich i hercyńskich.	P	F
2	Płyty kontynentalne są zbudowane ze skał o dużej gęstości, a płyty oceaniczne ze skał o małej gęstości.	P	F
3	Kordyliery i Andy powstały podczas alpejskich ruchów górotwórczych.	P	F

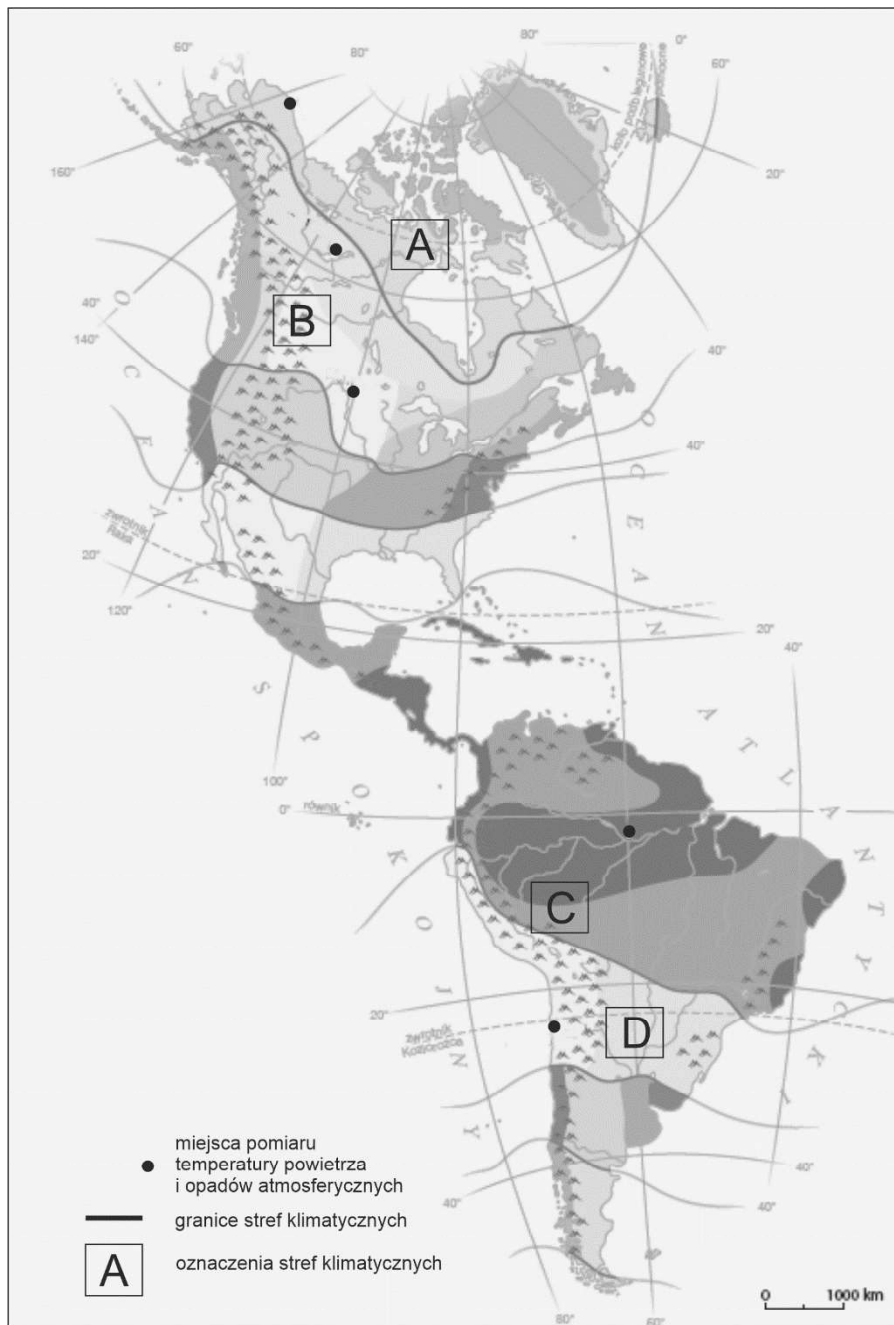
Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 8.

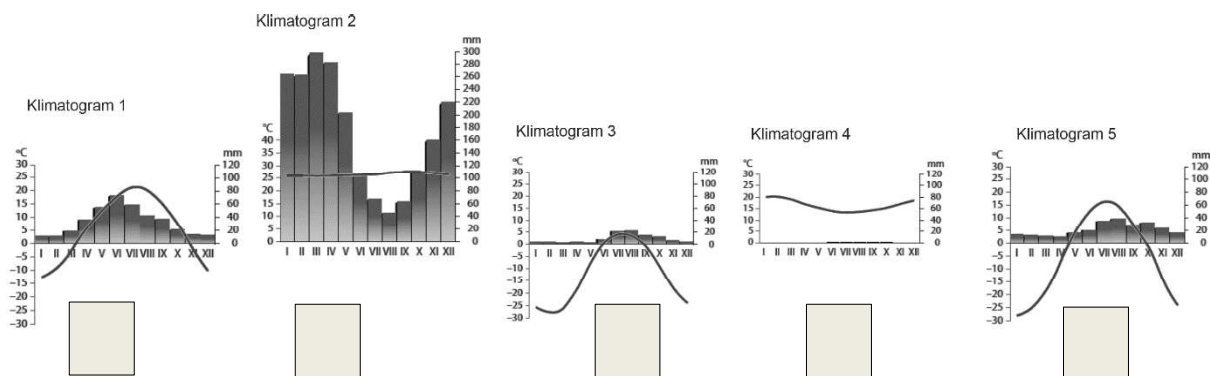
Na mapie literami A, B, C, D oznaczono strefy klimatyczne Ameryk, a kropkami – miejsca pomiaru temperatury powietrza i wielkości opadów atmosferycznych, dla których opracowano klimatogramy. Klimatogramy oznaczono cyframi od 1 do 5.

Zadanie 8a. 0-5 pkt.

Przyporządkuj klimatogramy do właściwych stref klimatycznych, wpisując w kratkę pod każdym klimatogramem literę A-D, zgodnie z oznaczeniem stref klimatycznych na mapie.

dalsza część zadania na następnej stronie

Liczba przyznanych punktów .....

Zadania 8b. 0-5 pkt.

Uzupełnij poniższą tabelę przyporządkowując klimatogram 1, 2, 3, 4, 5 do właściwej strefy klimatycznej.

Uwaga: oznaczenia klimatogramów nie mogą się powtarzać. W przypadku powtórzeń otrzymasz 0 pkt.

Strefa klimatyczna oraz typ klimatu	Klimatogramy Wpisz oznaczenia klimatogramów (1, 2, 3, 4,5)
strefa klimatów równikowych; klimat równikowy wilgotny	
strefa klimatów okołobiegunowych; klimat subpolarny	
strefa klimatów umiarkowanych; klimat umiarkowany ciepły kontynentalny	
strefa klimatów umiarkowanych; klimat umiarkowany chłodny kontynentalny	
Strefa klimatów zwrotnikowych; klimat zwrotnikowy suchy	

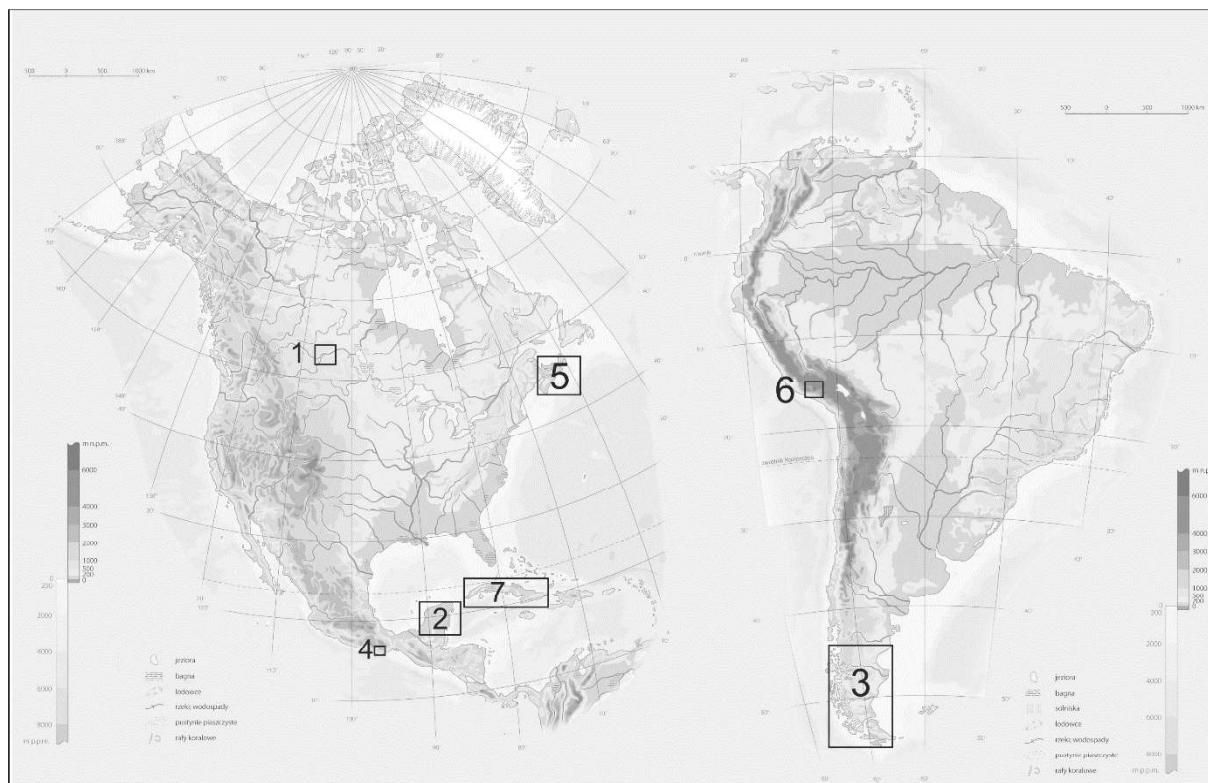
Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 9. 0-7 pkt.

Na mapach Ameryk zaznaczono miejsca atrakcyjne turystycznie. Opis ich walorów i atrakcji turystycznych znajduje się w tabeli. Wpisz w pierwszej kolumnie tabeli numery miejsc, zgodnie z ich oznaczeniami na mapie.

Uwaga: numery w tabeli nie mogą się powtarzać. W przypadku powtórzeń otrzymasz 0 pkt.

Uwaga: dalsza część zadania znajduje się na następnej stronie.

Nr na mapach	Opis geograficzno-turystyczny
	Patagonia urzeka turystów kontrastującymi krajobrazami: wysokogórskim, nadmorskim oraz półpustynnym. Od zachodu – od strony oceanu kręte, głębokie fiordy wcinają się w masywy górskie. W krajobrazie wyżynnym dominują płaskie lub lekko faliste płaskowyże (mesety). Krajobraz półpustyni kształtują ruchome piaski. Do przyrodniczych osobliwości należy skamieniały las drzew iglastych i palm oraz lodowiec Perito Moreno. Lodowiec ten obecnie rozrasta się, a nie kurczy. Do osobliwości krajobrazowych należą też skalne iglice oraz formacja skalna Gniazdo Kondora w Parku Narodowym Torres del Paine.
	Calakmul było jednym z największych miast starożytnych Majów na Nizinie Petén. Do dziś – mimo, że otoczone jukatańską dżunglą odkrywa przed turystami tajniki świata Majów. Na tych terenach znajduje się też Rezerwat Biosfery Calakmul wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Niezwykłą atrakcją turystyczną jest potężna piramida – Struktura II – największa spośród odkrytych dotychczas majskich piramid. W jej otoczeniu, na obszarze starożytnego miasta odkryto 6750 różnego rodzaju budowli, głównie pałaców i świątyń. Inną atrakcją są stelle ze śladami pisma – skomplikowanymi hieroglifami.
	Do odkrycia kanionu Colca przyczynili się Polacy, którzy jako pierwsi zeszli na jego dno (1979). Obecnie jest to zarówno cel licznych wypraw naukowych jak i turystycznych. Ten drugi co do głębokości kanion urzeka skalistymi zboczami wznoszącymi się ponad płaskim jego dnem na wysokość od 3200 do 4200 m. Za największą atrakcję uznawane są kondory, które można podziwiać z półki skalnej Cruz del Condor.
	Acapulco uchodzące za Perłę Pacyfiku jest kurortem o randze międzynarodowej. Miasto rozciąga się wzdłuż kolistej, głębokiej zatoki. Na wąskim pasie lądu rozlokowały się gigantyczne hotele, wille, apartamenty, restauracje, centra handlowe, galerie sztuki oraz luksusowe sklepy. Acapulco przyciąga turystów zwłaszcza w sezonie zimowym (grudzień-kwiecień), gdy gorący i wilgotny klimat jest łagodniejszy niż w miesiącach letnich oraz nie występują tropikalne sztormy i huragany. Jest to znakomite miejsce dla turystyki przygodowej łączącej współczesność z kulturą Majów, turystyki kongresowej oraz festiwalowej.
	W tym najstarszym parku narodowym na świecie walorami i atrakcjami turystycznymi oraz oprawą fauny i flory są fantastyczne krajobrazy. Są one rezultatem różnorodnych struktur geologicznych, rzeźby terenu i warunków klimatycznych. Obszar ten leży nad pióropuszem magmy, stąd niezwykłym zjawiskiem jest wulkanizm. W kalderach znajdują się gejzery fontannowe, stożkowe lub błotne oraz gorące źródła. Steamboat Geysir jest najwyższym, aktywnym gejzerem na świecie, który wyrzuca gorącą wodę na wysokość nawet 90 m. Najwięcej obiektów geotermalnych jest w kalderze Yellowstone. Znajdujący się tam gejzer Old Faithful wyrzuca wodę na wysokość 40 m, aż 17 razy na dobę. Atrakcjami są również: Grand Prismatic Spring – „oczko” z różnokolorowymi pierścieniami, Mammoth Hot Springs – największe na świecie terasy trawertynowe mieniące się białą-brązowo-rudymi barwami oraz kanion Yellowstone z organami bazaltowymi.
	W Nowej Szkocji ogrom oceanu spotyka się z zielonym lądem, a pomiędzy nimi wyrastają tętniące życiem miasteczka. Jednym z nich jest Pictou. Tutaj na każdym kroku czuć dumę ze szkockiego pochodzenia. Pośród kolorowych domów jest wytwórnia kiltów oraz puby z celtycką muzyką na żywo. W połowie lipca odbywa się Festiwal Homara. Lokalną drogą wijącą się wybrzeżem lub przecinającą nieskończone lasy docieramy do stolicy prowincji – Halifax. Miasto niegdyś było twierdzą, stąd atrakcjami turystycznymi są zrekonstruowane obiekty, które zachowały dawny styl, klimat i wyposażenie. W historię miasta wpisało się zatonięcie Titanica (1912). Na miejscowym cmentarzu spoczywa ok. 100 ofiar tej tragedii. Dokumentuje ją wystawa w Atlantyckim Muzeum Morskim.
	Stolica tego kraju – Hawana jest jednym z głównych miast na wyspie, uchodzącej za „bramę do Zatoki Meksykańskiej”. Historyczna dzielnica tego miasta Vedado z kolonialnymi rezydencjami ciągnie się wzdłuż nadmorskiej promenady Malecon. Na zachód od Hawany rozciąga się Kordylera Guaniguanico z charakterystycznymi kopiastymi pagórami – wapiennymi mogotami. Jeden z nich położony w Valle de Viñales zdobi mural Prehistoria. W tej dolinie jest też jaskinia słynąca podziemnymi rzekami – Cueva del Indio. Mnogość form krasu powierzchniowego i podziemnego sprawia, że wyspa uchodzi za „kraj krasu”.

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 10. 0-13 pkt.

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz znakiem **X** ocenę P (prawda) jeśli uważasz, że zdanie jest prawdziwe, lub ocenę F (fałsz) jeśli uważasz, że zdanie jest fałszywe.

Zdanie		Ocena	
1	Na granicy płyty północnoamerykańskiej i płyty pacyficznej znajduje się uskok San Andreas i Rów Aleucki.	P	F
2	Wielkie Jeziora powstały w wyniku ruchów tektonicznych, a następnie zostały przekształcone w wyniku działalności lądolodu.	P	F
3	Najcieplejszym miejscem na Ziemi jest Dolina Śmierci, gdzie w 1913 r. odnotowano najwyższą temperaturę powietrza w Ameryce Południowej.	P	F
4	Wybuch wulkanu Mount St. Helens w 1980 r. uznany jest za największą erupcję wulkaniczną w historii Stanów Zjednoczonych.	P	F
5	Amerykę cechuje równoleżnikowy układ głównych form rzeźby terenu.	P	F
6	Heliconia uznawana jest za kwiatowy symbol Brazylii.	P	F
7	W Kanadzie dominuje tajga.	P	F
8	Wulkan Llullaillaco znajdujący się w Ameryce Północnej, w Górach Nadbrzeżnych (Kordyliery) jest najwyższym na Ziemi czynnym wulkanem.	P	F
9	Tsunami jest falą oceaniczną najczęściej wywołaną tornadem.	P	F
10	Na pustyni Atacama od lat nie wystąpiły żadne opady atmosferyczne, dlatego obszar ten zaliczany jest do najsuchszych na Ziemi.	P	F
11	Sejsmograf jest urządzeniem do rejestracji i pomiaru siły trzęsień ziemi.	P	F
12	Titicaca w Kordylierych jest najwyższym położonym, żeglownym jeziorem na świecie (3812 m n.p.m.).	P	F
13	W Kanadzie znajduje się ok. 2 mln jezior, które zajmują aż 8% powierzchni tego kraju.	P	F

Liczba przyznanych punktów .....

Brudnopis

Zapisy w brudnopisie nie są oceniane.